

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök, 1908. július 9.

142. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Viaio dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fiók-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Kossuth rágalmozója — fiumei.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ellen támadó és rágalmozó cikk jelent meg a milánói „Tempo” című ujságban. A cikk a Kossuth-szobor ügyével foglalkozott s Kossuth Lajos fiát a legkvalifikálhatatlanabb rágalmozókkal illette. A közleményt egyes nemzetiségi és horvát lapok sietve átvették, mint ahogy kész örömet adtak helyt a Björnson-féle támadásoknak.

Ma azután megjelent a fővárosi lapokban az a hír, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter sajtópert indít a milánói „Tempo” című ujság ellen s a pör fölvételére testvérét, Kossuth Lajos Tódort bizta meg. Ennyi volt az egész, amit az inkriminált cikkről a fővárosi lapok közöltek.

Az ügy különösségénél fogva jobban érdekelt bennünket s éppen ezért kutatni kezdtünk a dolog után s kutatásainkrak meg is volt az eredménye. Sikerült megállapítanunk, hogy a Kossuth ellenes cikket *egy fiumei ember, Bacich Icilio dr.* representante és ügyvédsegéd, a Giovine Fiume egyesület vezére írta, aki *állandó összeköttetést tart fenn az olasz lapokkal* s a „Tempo” című lapba *Studente di Roma* név alatt szokott irogatni. A Kossuth ellenes támadást is ő írta, de ezzel nem váltotta be teljesen azt az ígérését, hogy majd a külföldön fogja megismertetni, hogy kicsodák tulajdonképpen a magyarok. Ugy látszik, ez a bevezetés, vagy talán folytatása azoknak a magyarellenes közleményeknek, amelyek az utóbbi időben rólunk megjelentek.

Sajnálatos körülménynek tartjuk, hogy a tekintélyes olasz lapok felülnek a hamis híreknek s olyan országot, olyan népet igyekeznek befeketíteni, amely mindenkor velük érzett többször pedig velük küzdött.

Hiszen emlékezzenek csak vissza a Garibaldi időkre. Nem e dicsőnő harcolt az olasz szabadságért a magyar. Az olasz nemzetnek abban a szellemben kell követnie magatartását velünk szemben, aminő Garibaldit és Türrt vagy Kossuth Lajost füzte egymáshoz.

Az ilyen támadásokkal, amelyek egy se nem olasz, sem nem fiumei emberek tollából erednek, csak ártanak mindkettőnknek. Fiumei ember (igazi fiumei) ilyen nem ír, igazi olasz pedig nem írhat.

Éppen ezért ezt a Kossuth ellenes cikket a többi magyarellenes támadásokkal együtt el kell ítélnie minden józan olasz embernek s minden igaz fiumeinek. Az ilyen támadások alkotják meg a kínai falat, amely két rokonérző nemzetet elválaszt egymástól. Ebből a nemzetből pedig Fiumében legfeljebb néhány letelepült él, az olasz kolónia tagjai.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ezek közül a komolyak s a gondolkodni tudók szintén el fogják ítélni a Fiuméből, Bacich Icilio dr. tollából eredő támadást.

Hogy az egész dolgot nyilvánosságra

hoztuk, meg kell jegyeznünk, hogy ezt csakis azért tettük, mert ezzel módját véljük ejteni annak, hogy a jövőben hasonló eset meg ne történjen.

A fenyegető hajósztrájk.

Ha egy iparvállalat munkásai és egyéb alkalmazottai bérmozgalmat indítanak, sztrájkba lépnek, az események érdeklik a közönséget. Mert hiszen alig van bérmozgalom, amelynek veszedelmeiből neki ki ne jutna. Ha gáz-munkássztrájk van, nem világítanak neki, ha a villamosvasut megáll, nem siether egyik városrészről a másikba. A vasutról ne is beszéljünk. Az nemzeti szerencsétlenség. S éppen olyan komoly a hajósztrájk is, ámbátor a legnagyobb jóakarattal sem lehet ezt nemzeti szerencsétlenségnek nyilvánítani.

A fiumei partmenti hajózást képviselő társaság kapitányai és gépészei mozgalmat indítottak helyzetük javítása céljából. A memorandum a dolog rendje és módja szerint a társaság igazgatósága elé került, amely úgy határozott, hogy belemegy a fizetésemelésbe, olyan arányban, amint ez a többi hajóstársaságoknál megvan. A társaság tehát nem akar méltányosabb lenni a többinél. Kiadásait csak olyan mértékben akarja szaporítani, hogy ne lépje túl a többi hajóstársaságok erre vonatkozó számadásait. A társaság részéről érthető és megokolt ez az eljárás. Hogy azután a kapitányok és gépészek mit szólnak ehhez, majd elvállik. A fizetés kérdése a társaság részéről meg volna oldva, s ha szakításra, kenyértörésre kerül a dolog, azt csak annak lehet tulajdonítani, ha a kapitányok és gépészek a többi követelésnek sürgős teljesítését is kívánják.

Ebben az órában nem tudni, hogy a bérmozgalmából hogyan jutnak ki a társaság és az alkalmazottak. Lehet, hogy a kölcsönös méltányosság alapján sikerül békét teremteni s a fenyegető sztrájkot elhárítani.

Reánk nézve elsődrendű érdek, hogy a társaság és az alkalmazottak megegyezzenek. A sztrájknak csak mi valljuk kárát, mert megeshetik, hogy napokig nem mehetünk tengerre. De nemcsak rólunk van most szó. Tekintettel kell lenni az óriási idegenforgalomra, amely megszakad abban a pillanatban, amint a sztrájk megkezdődik. Hiszen a tulzott hírek már így is ártottak.

Sokan attól tartva, hogy a sztrájk miatt kellemetlenségük lehet, nem jönnek Fiumén át Olaszországba, Abbáziába, Cirkvenicába, Portoréba, Lovranába s a többi üdülőhelyekre, amelyekre nézve a nyári idegenforgalom létérdek.

A fiumei embert pedig egyetlen üdüléstől fosztaná meg a hajósztrájk. Fiumében nincs alkalmas fürdő s így aki csak teheti, ilyenkor Abbáziába jár üdülni. Ha a sztrájk kitör, megfosztják ettől az üdüléstől a fiumei közönséget.

Postaforgalmi és egyéb szempontok is parancsolólag követelik a békés megegyezést. A sztrájkból már elég volt. Hiszen emlékezhetünk a két év előtti időre, amikor ugyancsak ennek a hatalmas parthajózási társaságnak a fűtői léptek sztrájkba s utóbb bele sodortattott Fiume az általános sztrájkba.

Információnk szerint erről ezuttal nem lehet szó, mert a kapitányok és gépészek nem tartoznak a szociálista pártszervezethez s onnan legfeljebb jóakaró erkölcsi támogatást nyerhetnek. Az általános sztrájk két élű fegyver s éppen ezért ritkán él vele a munkásság.

Az érdekelt körök s az illetékes tényezőknek teljes igyekezetükkel kell azon lenniök, hogy a bérmozgalom békésen végződjék s hogy a forgalom lebonyolítása ne szenvedjen fennakadást.

Az óváros.

Ha igazságosak akarunk lenni, el kell ismernünk, hogy a *Gomilla* kifejezés csakugyan megilleti az óvárost. A gomilla szemét dombot jelent, s ez a gomilla foglalja el a városnak tulajdonképpeni centrumát. Egy alkalommal, mikor a fiumei telekhiányról irtunk, kimutattuk, hogy azon úgy kellene segíteni, hogy az óvárost is belefoglalják mielőbb a városrendezésbe, s helyére modern palotákat, új utcákat kellene építeni.

Mikor ezt az eszmét fölvetettük, tisztában voltunk azzal, hogy ez a dolog nem utópia, hogy könnyen megvalósítható, föltéve, hogy a város részéről meg van a szükséges jóakarás.

Hogy az óvárosi szenny dívatját multa, kétségtelenül Bizonyosságul ez állításunknak hivatkozunk Trieszt városára, ahol csak nemrég ismerték el azt, hogy az óváros nem válik egy modern kulturváros díszére sem. A piszok a szenny, a kellemetlen bűz, amely mindenfelől szétáramlik, nem lehet a kultura hirdetője. A napsütéstől örökösen kimélt lakások pedig az emberek egészségére nem lehetnek jó hatással. Trieszt városa gondoskodott tehát, hogy az óváros lerombolása mielőbb megkezdődjék.

Egymásután dőlnek szét a kőművesek csákányainak csapása alatt a korhadt falak. És nyílnak az új utcák, ahova minden európai beteheti a lábát fényes nappal és késő éjjel, anélkül, hogy attól kellene tartania, hogy onnan élve nem kerül ki.

Fiume lakosságára ugyan nem vonatkozhatnak a fenti tények. Békésebb természetű embereket az óváros lakóinál az isten aligha teremtett. Nem bántanak az óvárosiak sem józanul, sem részegen senkit. Az óvárosi ember, ha józan, barátságos, ha részeg, ami a sok osztéria következtében majd mindennapi dolog, akkor meg minden cselekedetét a békesség és jóindulat jellemzi. Énekel, mulat a maga módja szerint, de ritkaságszámba megy, hogy valakit ok nélkül megbántson.

Sokszor hangoztatják, hogy ha az óváros elpusztításáról van szó, hogy lelketlenség volna a szegény népet kiűzni onnan, ahol az ősapák nevelkedtek, ahol minden tégladarab, minden kő egy-egy emlék az ott lakóra nézve. Miért üznék ki onnan? Hiszen csak ott érzi magát igazán otthon.

A felelet igen egyszerű. A veszedelmes szennyfészket megtisztítani nem lehetetlenség.

Ezt véghezvinni humánus dolog. De csak úgy, ha annak a népnek, amelyet onnan elűztünk, megfelelő kárpótlást nyújtunk. Vajon mi lehet ez a kárpótlás?

Az óváros lakói többnyire munkások. Építünk hát nekik munkáslakásokat, ahol olcsón, jól és tisztán lakhatnak s amikor ezek elkészültek hozzáfoghatunk a régi falak dőngetéséhez.

A dolog nem lenne nehezen, mert úgy tudjuk, hogy a házak legnagyobb része a városi takarékpénztár tulajdonában vannak, a régi tulajdonosok eladósodása következtében. A huszmillió városi kölcsönből egy alig jelentékeny részt erre lehetne fordítani. S ha a közügyeket becsültesen akarják intézni, előbb-utóbb úgy is gondoskodni kell a szegény polgárság védelméről.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi változások a haditengerészet körében.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király báró Gerlach Szilárd korvettkapitányt a közös hadügyminiszterium tengerészeti osztálya I. ügyosztályának főnökévé kinevezte és elrendelte: hogy Skrowaczewski Kázmér 3. osztályu hajóépítési főmérnök, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredményéhez képest, mint rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan, a nyugállományba átvéssék, és neki ez alkalomból a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Beszámoló.** Fiume országgyűlési képviselője e hó 15-én beszámoló beszédet fog tartani, amelyen lapjának közlése szerint képviselőségének eredményeit fogja elősorolni. Hogy minő eredményekről lesz szó beszédében, nem tudjuk elképzelni. Itt említhetjük meg, hogy a *Budapesti Hírlap* egy fiumei tudósítás alapján jelenti, hogy Zanella Rikárd mandátuma lejártá után visszavonul a politikától és mandátumot többé nem vállal. A képviselő lapja megcáfolja a hírt s kijelenti, hogy a képviselőnek esze ágában sincs visszavonulni a szereplés teréről.

— **Lopott pénztár.** A vizsgálatok sokszor esztendő után vezetnek helyes nyomra. Még 1905-ben egy angol cég megrendelésre egy 1425 korona értékű ellenőrző pénztárt küldött Raguzába. A pénztár azonban utközben eltűnt az osztrák Lloyd gőzösről. A vizsgálat ez ügyben megindult, de nyomra nem vezetett. Most három esztendő után Sachs dr. az osztrák Lloyd társaság helybeli ügynöksége megbízásából följelentést tett a pénztár ismeretlen tolvajai ellen. A vizsgálat jó nyomon haladt s a pénztár megkerült a Gustincich féle pélyüzletben. A rendőrségen Gustincich azt vallotta, hogy a pénztárt egy Calman Mariano nevű embertől vette. Ez pedig Temler Gyula lussinpiccolói egyéntől szerezte 300 koronáért. A pénztárt a rendőrség lefoglalta.

— **Hírek a „Slavoniáról.”** A Cunard társaság „Slavonia” gőzöse, amely kivándorlókat hozott Newyorkból Triesztbe, ma reggel érkezett kikötőnkbe. A hajó két órult asszonyt hozott Fiuméba. Plachi Berta visszavándorló utközben örült meg. Varga Máriát az amerikai hatóság küldte haza elmebaja miatt. A két szerencsétlen nőt a kórház megfigyelő osztályába szállították s a napokban küldik haza. Mikor a hajó az oceáron járt, egy születés is fordult elő. Junius 19-én Mojics Márk szerb származásu visszavándorló neje egy egészséges gyermeknek adott életet. A „Slavonia” szombaton indul közel kétszáz kivándorlóval Newyorkba.

— **Egy triezsti cég vállalkozása.** A triezsti Brunner cég, mint ezt már előző számban is jelentettük Ujszegeden pamutfonó és szövetgyárat óhajt létesíteni. A Brunner cég memorandumot nyújtott be e tárgyban a szegedi kereskedelmi és iparkamarához, mely most került a városi tanács elé. Szegeden a Brunner cég vállalkozását nagyon jó szemmel nézik. Mint értesülünk a leendő gyár 1400 munkásnak óhajt állandóan foglalkozást nyújtani és ezek részére 400 munkásházat is szándékozik építtetni. A nagy gyár telep részére ingyen területet kér a várostól, melynek a Tiszaparton kell feküdnie. Állítólag az ujszegedi ugynevezett králicai földeket szemelte ki. A gyári üzemmel kapcsolatosan zöldségtermelő telepeket is létesítsenek.

— **A kikötőből.** Julius 8. Erkezett: „Carlo” osztrák gőzös Bonából 420 tonna foszfáttal és 101 tonna parafával; „Slavonia” angol gőzös Newyorkból 250 tonna vegyes áruval.

— **A nyilvános raktárvállalat forgalma.** 1908. május hó I. felében. Nyilvános tárházak forgalma: készlet 208.040, beraktározás 39.694, összesen 247.734 métermázs. Kiraktározás 40.343, fennmaradó készlet 20.739 métermázs. Bélelt táruk forgalma: készlet 90.124, beraktározás 36.626, összesen 126.760 métermázs. Kiraktározás 28.829, fennmaradó készlet 97.921. Szabad területen fekvő tárházi áruk forgalma: készlet 8218, beraktározás 5043, összesen 13.261, kiraktározás 8359, fennmaradó készlet 4902. Összes forgalom: készlet 306.382, beraktározás 81.362, összesen 381.745. Kiraktározás 77.431, fennmaradó készlet 310.224.

— **Tűz a Scogliettón.** Tegnap este fél tíz óra tájban tűz támadt a Scogliettón az Ilona fürdő közelében levő felszerben. Mire a tűzoltóság kivonult, az egész épület lángokban állott. A tűzoltók hozzáláttak a tűz lokalizálásához, ami egy órai kemény munka után sikerült is. A szél az Ilona fürdő felé vitte a lángokat s az Ilona fürdő mögött levő faalkotmányt is veszély fenyegette. A tűzoltóknak sikerült azonban a tűz terjedését megakadályozni. A kár 20.000 korona, amelyből 7000 korona biztosítás révén megtérül. A helyszínén megjelent Wickenburg István gróf min. tanácsos, a kormányzóság jelenlegi vezetője, a polgármester és több hivatalos személyiség. Az épület Modercich Ferenc tulajdonát képezte s a Danubius társaságnál volt biztosítva. Később kivonult a honvédség is, amely eltávolította a tömeget a tűz mellől és kordont vont körülötte. Az oltás közben két ember megsebesült, akit a mentők részesítettek segítségben.

— **Cigányok kalandja Cirkvenicában.** Érdekes históriáról adnak hírt nekünk Cirkvenicából. A história előzménye visszanyúlik abba az izgalomba, amely tavaly nyáron a dánosi mészárszék révén az egész országot elfogta. Akkorlajtk a közigazgatási hatóságok szigorú rendeleteket adtak ki a vándorcigányok ellen. A horvát bán is kiadott effajta rendeletet, mely szerint a cigányokat nem szabad sehol sem megtérni, mindenhol el kell toloncolni s több efféle. Ennek a rendeletnek most, egy év múlva, furcsa következménye támadt. Cirkvenica tengerparti fürdőben mostanában legélénkebb az élet. A fürdő tele van magyar vendégekkel. Erre való tekintettel a Therapia-szállóba, amely a magyarok telepe, a tulajdonos egy magyar cigánybandát szerződött. A cigányok július 3-án érkeztek hajón Fiuméből Cirkvenicába. A molón a Therapia omnibusza várta őket. Szépen fel is pakkolóztak, cimbalmot, nagybőgőt, megymást felraktak s már indul az omnibusz, amikor egyszerre csak megjelent egy csendőrszervező és kiadta a rendeletet:

— Halt! Ne tovább!

— De miért? — riadoztak a cigányok.

— Mert cigányok vagytok. Cigánynak nem szabad sehol sem kiszállni.

Hiába mutatták a szegény muzsikuskok a Therapia tulajdonosával megkötött szerződésüket, a jajgatásuk, tiltakozásuk süket fülekre talált. Bevitték az egész bandát a csendőrlaktanyába és őrizet alá vették. Csak jó későn szabadulhattak ki aztán, miután a főszolgabíró írásban utasította a csendőrséget.

— **Körözött betörők.** A fiumei rendőrség megkeresést kapott a dignanoi hatóságtól, hogy az utóbbi időben több betörést követtek el a városban s a tetteseknek nem jutottak nyomára.

— **Hamis utlevél.** A rendőrség letartóztatta Radocicich György 23 éves rujeváci illetőségű legényt, aki hamis utlevéllel akart Amerikába menni.

— **Meglopták a vonaton.** Lukács József napszámos följelentést tett a rendőrségen hogy Károlyvárosból Fiuméba jövet, a vonaton minden pénzét ellopták. A dolgot csak Buccariban vette észre. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A nyaralás nem minden.** Aki csak teheti a nyári melegek beálltával menekül a poros, füstös városból. Valóságos népvándorlás indul meg a fürdők és nyaralóhelyek felé. A beteg ember is helyesen teszi, ha nyaral, de a fő mégis csak az, hogy olyan gyógyzóban

legyen része, amely őt bajától megszabadítja. Erre vonatkozólag rendkívül hasznos és érdekes utmutatás foglaltatik az „Értekezés a Vilamos Gyógyóóról” című könyvben, amelyet a világhírű *Elektro vitalizer* orvosi rendelő intézet (Budapest, Károly-körút 2. félemelet 50. sz.) adott ki és mindenkinek, külön férfiak és külön nők részére ingyen és bérmentve zárt borítékban készséggel megküldi. Hozassa meg mindenki ezen érdekes könyvet.

— **A Máv. altisztikör népnünpélya.** A fiumei Máv. altisztikör e hó 12-én a Ghyczy villában népnünpélyt rendez, amelyen cigányzene, világposta, tombola és egyéb mulatságok fogják szórakoztatni a résztvevőket.

Tengerészeti ügyek.

Rovatvezető: Nauticus.

— **A hajóraklevél-zaradék reformja.** Németország kereskedelmi érdekeltsége körében mozgalom vált ki a hajóraklevél-zaradék reformálása céljából. A németországi élelmiszer-nagykereskedők s a rokonszámak szövetsége beadványt intézett e tárgyban a kereskedelmi kamarához s az illetékes hatóságokhoz, rámutatva azon viszony megváltoztatásának szükségességére voltára, amelyek mellett a hajóstársaságok eddig átvették az árut. A beadványok hangsúlyozzák, hogy a raklevél a hajóstársaságokat a szállított áruval szemben minden kötelezettség alól felmenti. Azok a szállítási érdekeltek, akik az árut többnyire okmányok ellenében való fizetésre vásárolják, különösen teljesen tehetetlenek. Igen súlyos a zaradék azon része is, hogy a hajóstársaság a nem kielégítő csomagolás miatt nem felelős. A beadványok azt az álláspontot teszik a magukévá, hogy a hajón való szállításhoz hasonló kötelezettségek kellene érvényben lenni, mint a vasuti szállításhoz, ahol a nem jól csomagolt árut, vagy nem is veszik át szállításra, vagy pedig arról megjegyzést tesznek a szállító-levélen; az elfogadott árut azonban minden körülmény között jó állapotban bocsátják a címzett rendelkezésére. Ha az áru a hajó fedélzetén szállítatik, az áru feladója semmiféle károsodásért nem felelős; ezen felül minden csomag, láda, hordó, zsák stb. teljes értékét köteles megtéríteni a hajóstársaság, különösen folyadékoknál, ha azok a rendeltetési helyre hiánnyal érkeznek meg. Az átrakodásból származó kárért és veszteségért szintén nem a feladó felelős. A szövetség, a hajósok és szállítási érdekeltek közreműködésével, bizottságot szándékozik alakítani, amelynek célja lenne a nemzeti és nemzetközi tengeri hajóraklevél-formuláret átdolgozni s keresztül itelének útját egyengetni.

— **A japán hajóstársaság „Togo Kisen Kaisha”,** mely a legutóbbi fél üzletévre 10% osztalékot fizetett, májusban kétszeresére szándékozik emelni 6¹/₂ milliót tevő alaptőkéjét. Az a terve ugyanis, hogy Pacific járataiba új, nagy és rendkívül gyorsan járó hajókat iktat be (20.000 tonnásokat) turbina szerkezettel. Ezeket a hajókat a társaság saját hajógyáraiban, Nagasakiban építették. Azt mondják a hajókról, hogy megfelelnek a legmesszebbmenő igényeknek is.

Tőkióban most tárgyalnak két törvényt, melyek a hajóépítés és hajózás segélyezéséről szólnak. Csak oly hajók segélyezéséről van szó, melyek 2.000 tonnánál nagyobbak és legalább 13 csomó sebességgel járnak. A szubvenció 15 évről 10 évre száll le.

— **Az angol hajóépítőipar válsága.** Az angol hajóépítőipar ezidei első feléve annyira üzletelen volt, hogy hasonló kedvezőtlen időszakra már másfél évtized óta nem tekinthet vissza az angol hajóépítőipar. A visszaesés oly nagyméretű a tavalyi üzletmenethez képest, hogy a gyárak a tavalyi munkának csak felét végzik ezidén. A hajófuvardíjak is rendkívül alacsonyok s sok áruszállító hajó oly szállítási díjakért vállalja el az áruk szállítását, melyek egyáltalán nem tudnak nyereségre dolgozni. Ily viszonyok természetesen arra késztettek sok hajózási vállalatot, hogy hajóparkjuk egy részét áruba bocsátják, mi természetesen csak nyomasztólag hat a hajóépítő iparra. A nagy angol hajóvállalatok ezzel szemben inkább tartózkodó álláspontra helyezkednek, mert azt tartják, hogy a válság már elérte tetőpontját és az új gabonaszállítványok élénkítőleg fognak hatni a hajózásra s ezzel együtt a hajóépítő iparra.

Az osztrák uszókiállításról. Az uszókiállítást folyó évi január hó 14-én hozta az „Austro Amhrikana” hajóstársaság „Argentina” nevű hajója Buenos Ayresbe. Az uszó kiállítást a város központjában, erre alkalmasnak talált helyiségben helyezték el. Hat hétig tartott a kiállítás. A kiállítás vezetője igyekezett a kiállított minták alapján üzleti összeköttetést létesíteni. A kiállítást február 20-án bezárták. A mintákat ugyanaz a gőzös visszavitte Triesztbe. Egészben 3.067.50 korona értékű árut adtak itt el.

— **A Norddeutscher Lloyd** — híresztelések szerint — új rendes havi járatot szándékozik életbeléptetni Sydney—Uj Guinea—Honkong és Japán között, és a mellett javítani akarja az Uj Guinea—Singapore vonal szolgáltatását is.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

Előfizetési felhívás.

Julius I-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen magyar napilapja s a közelmúlt eseményei után méltán számíthat minden fiumei magyar ember támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a kötelességét, amelyvel minden magyar ember a magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre 24 korona
Fél évre 12 „
Negyedévre 6 „

„A TENGERPART”
kiadóhivatala.

Távirat ◀▶ Telefon.

Rémes tűzkatasztrófa Budapestben.

BUDAPEST, jul. 8. Budapest lakosságát dél óta rémes tűzkatasztrófa tartja izgatottságban. A Szövetség utcában levő Kowald-féle vegyi tisztítógyárban benzinrobbanás történt, minek következtében tűz támadt, amely néhány perc alatt terjedt tova a gyár földszinti részén. A földszint előtt kocsik álltak, úgy, hogy a munkások számára lehetetlen volt a menekülés. A sok munkás rémülten a felső emeletekre rohant s onnan kiáltoziak segítségért. Rövid idő után megjelentek a fővárosi tűzoltók és mentők, hogy az égő házból a munkásokat kiszabadítsák. Nyomban ponyvákat terítettek s intették a veszedelemben forgó munkásokat, hogy ugorjanak le. Elsőnek egy asszony, utána egy férfi ugrott a ponyvába. Mind a ketten szörnyen haltak. A többiek is súlyosan megsérülve érték a földet. Leirhatatlan jelenetek játszódnak le a katasztrófánál. Tizenöt-husz halottól beszélnek, de semmi biztosat nem tudni. A tüzet lehetetlen elfojtani. A tűzoltók és mentők emberfeletti erővel dolgoznak. Az egész épület lángokban áll s a szomszédos házakat is veszély fenyegeti.

Megszűnt a gázgyári sztrájk.

BUDAPEST, jul. 8. A gázgyári munkások sztrájkja befejezettnek tekinthető. Az igazgatóság az összes munkásokat visszavette, kivéve azokat, akik ellen bünvádi eljárás van folyamatban.

Elfogott Windischgrätz herceg.

BERLIN, jul. 8. Egy rio-de-janeirói távirat szerint Windischgrätz Ferenc herceget elfogták, mert Parana határán utazott minden utlevél nélkül. A herceg tiltakozott ez ellen és kijelentette, hogy egyik villájába akart utazni. A brazil belügyminiszter értesítette az esetről az osztrák magyar külképviseleteket.

Osztrák iparosok Dalmáciában.

BÉCS, jul. 8. A „Kroatische Correspondenz” közli, hogy az osztrák kereskedelmi miniszter meghívót küldött szét az iparosokhoz,

amelyben felszólítja őket a dalmáciai tanulmányuton való részvételre. A tanulmányutat szeptemberben tartják meg.

A merénylet áldozata.

BUDAPEST, jul. 8. Remenyik Károly salgótarjáni bányamérnököt, aki ellen egy bányász merényletet követett el, Budapestre hozták s a Grünvald féle szanatóriumban helyezték el, ahol ma meghalt.

Eulenburg herceg rosszul van.

BERLIN, jul. 8. Eulenburg herceg állapota rosszra fordult. Több morfium injekciót alkalmaztak rajta.

A nagy hadgyakorlatok.

BÉCS, jul. 8. A „Deutsches Volksblatt” értesülése szerint Ferenc Ferdinánd trónörökös Ischlbe utazott, hogy a hadgyakorlatokról folytasson megbeszélést a királlyal. A hadgyakorlatokon a trónörökös fog a király képviselőtében megjelenni.

A tűz áldozata.

PÓLA, jul. 8. A Rossanda-féle házban pusztított tűzvész alkalmával egy ember pusztult el. A tűzoltók holtan hozták ki az égő épületből Bolancia Girolanno szebenicci illetőségű harminc éves egyént, aki ágyban feküdt s nem vette észre idejében a tüzet.

A főváros átengedi Népszínházat.

BUDAPEST, jul. 8. A fővárosi népszínházi bizottság ma tartott ülésén elhatározta, hogy bérbeadja a kormánynak a Népszínházat, azzal a feltétellel, hogy a személyzet méltó kielégítésben részesüljön s ennél az eljárásnál a népszínházi bizottság is ellenőrzést gyakoroljon.

Hadihajónk utja.

BÉCS, jul. 8. Távirati értesítés szerint a „Franz Josef I.” hadihajó ma Peitaihoba érkezett, ahol négy napig marad. A hajón minden rendben.

Telefon-számok:

Szerkesztőség 954
Kiadóhivatal 229
Nyomda 920

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Velence

Elsőrangú Maison Meublé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: Dr. Janovitz Guido orvostudor.

Rendelés a villában d. e. 11—12 és d. u. 3—4 órákor.

GRADO TENGERI FÜRDŐ — Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással.

Villanyvilágítás.

Kitünő bécsi és magyar konyha.
Goldberger vendéglője - Trieszt.

TRIESZT, Piazza della Borsa 7 I.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Rezdete 9 órákor.

DESODEROL

Halál a poloskákra!!!
az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.
Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

„De la Ville”

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos

Szentgyörgyi Ferenc.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMEBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feléinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Irodába magyarul értő kisasszony ke-
restetik. Cim a kiadóhivatalban.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem
az Adria Palotában.

Külön női teremben
hajmosás, fésülés,
és mindennemű mo-
dern hajmunkák vé-
geztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Piile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben

„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővénnyű tengeri fürdő, saját tehenészet, jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Lockey

HOFBRÄU SZÁLLODÁJA

ABBAZIA.

Központi fekvés a Curpark mellett

● ● Villamos világítás ● ●

Szobák pensioval vagy a nélkül

Polgári árak.

● Figyelmes kiszolgálás. ●

Kitünő magyar konyha.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Új épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2^{1/2}-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitünő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kinesiterápiai intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új

Excelsior Palace Hôtel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta parkkal, teniszpályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

A fiumei közönség és az

idegenek figyelmébe!

—o—

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.**ROYAL SZÁLLO Fiume**

Via Andrássy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasút mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajorok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jelláció kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitünő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD és olcsón tisztít s javít szakszerűen férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME

Vicolo dell' Ospedale 30 (Hungária szállóval szemben.)

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón ad el férfi- női- és gyermek cipőket Szekulesz Sándor japán és kínai áruház

FIUME, Via Alessandrina 1.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrássy

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Ma gyarlapok! — Modern kényelem!

Maluszewszki Szaniszló

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitünő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

A kinek tartós jutányos szobafestő, olajmázoló vagy cimfestő munkára van pontos időben szüksége forduljon

Altberger Ignác

első fiumei magyar szoba- s cimfestőhöz Via Sanità (Adria palota)

Telefon 923.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. —o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME,

Via del Porto I I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betevésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8—12

és d. u. 2—6 órákor.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.